

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

19.07.2021

Lēmums Nr. 4-02/69

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu

Adresāts:

Balvu novada dome, adrese: Bērzpils iela 1a, Balvi, Balvu novads, LV-4501;
e – pasts: dome@balvi.lv,

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.–2030. gadam un Balvu novada attīstības programma 2021.–2027. gadam (turpmāk – Stratēģija un Programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Balvu novada domes (turpmāk – Pašvaldība) 2021. gada 18. jūnija vēstule Nr. 8.3.9/554 “Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru”, iesniegums “Par Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.-2030.gadam un Balvu novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam izstrādi” (turpmāk – Iesniegums), Balvu novada domes 2020. gada 23. decembra lēmums (Nr. 18, 52. §) “Par Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.-2030. gadam izstrādes uzsākšanu”, Balvu novada domes 2020. gada 23. decembra lēmums (Nr. 18, 53. §) (turpmāk – Lēmumi) ar apstiprinātiem darba uzdevumiem (turpmāk – Darba uzdevumi), Valsts vides dienesta Rēzeknes¹ reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Latgales RVP) 2021. gada 7. jūnija vēstule Nr. 2.3/729/RE/2021 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2021.-2030.gadam un attīstības programmai 2021.–2027. gadam”, Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP administrācija) 2021. gada 28. maija vēstule Nr. 4.8/3149/2021–N “Par ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un attīstības programmai” un Veselības inspekcijas 2021. gada 9. jūnija vēstule Nr.4.6.3.-1./19282/212 “Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Pašvaldības ieskatā Stratēģijai un Programmai stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) nav nepieciešams, jo, izstrādājot plānošanas dokumentus, paredzēts izvērtēt un ņemt vērā jau noteiktos attīstības virzienus, investīciju prioritātes un uzsāktos vai daļēji īstenotos projektus, izsverot iepriekšējā plānošanas periodā noteikto un izvērtēto mērķu un prioritāšu aktualitāti, ja nepieciešams, precizējot attīstības

¹ Kopš 2021. gada 1. jūlija Valsts vides dienesta Latgales reģionālā vides pārvalde -

<https://www.vvd.gov.lv/lv/jaunums/darbu-uzsak-vienota-valsts-vides-dienesta-latgales-regionala-vides-parvalde>.

virzienus. Stratēģijā tiks sniegts vispārīgs jaunveidojamā Balvu novada attīstības redzējums, bet Programma būs vērsta uz novada teritorijas turpmāko vidēja termiņa attīstību, nosakot rīcības un prioritātes, galvenokārt, novada infrastruktūras – sociālās infrastruktūras objektu, transporta u.c. publisko objektu turpmākai attīstībai, kas pēc to īstenošanas atstās pozitīvu ietekmi uz Balvu novada vides stāvokli un dabas resursiem. Plānojot jaunveidojamā Balvu novada atsevišķu nozaru attīstību, tiks ņemts vērā, ka dabas vide ir pieejamais resurss, kas primāri saistīts ar sociālās infrastruktūras uzlabošanu, tūrisma attīstīšanu, novada pārvaldības efektivizēšanu, kā arī apdzīvoto vietu vides uzlabošanu. Plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā nav sagaidāma tieša ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritorijām (*Natura 2000*). Lai ievērotu Vides politikas pamatnostādnes un spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktās prasības, plānošanas dokumenti tiks izstrādāti atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem vides aizsardzības un saglabāšanas jomā.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23. viens *prim* panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai (Vides pārraudzības valsts birojs, – turpmāk – Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2021. gada 19. jūnijā Birojā saņemta Pašvaldības 2021. gada 18. jūnija vēstule Nr. 8.3.9/554 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru*” un Iesniegums, ar kuru Pašvaldība informē, ka ir pieņemti Lēmumi ar Darba uzdevumiem un uzsākta Stratēģijas un Programmas izstrāde. Atbilstoši Iesniegumam un Lēmumiem ar Darba uzdevumiem:
  - 2.1. Jaunveidojamā Balvu novada attīstības plānošanas dokumenti tiks izstrādāti, ņemot vērā šādus attīstības plānošanas dokumentus un to pamatnostādnes: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030, Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027. gadam, Latgales stratēģiju 2030, spēkā esošā un jaunizstrādājamā Latgales reģiona attīstības programmu, Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam, Balvu novada attīstības programmu 2018.–2024. gadam, Baltinavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam, Baltinavas novada attīstības programmu 2019.–2025. gadam, Rugāju novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam, Rugāju novada attīstības programmu 2020.–2026. gadam, Viļakas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2014.-2030. gadam, Viļakas novada attīstības programmu 2018.–2024. gadam. Izstrādē paredzēts ņemt vērā metodiskos ieteikumus “*Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī*”, kā arī kaimiņu pašvaldību attīstības dokumentus un citus spēkā esošus nacionālās un reģionālās plānošanas dokumentus.
  - 2.2. Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu no 2021. gada 1. jūlija jaunizveidotajā Balvu novadā iekļaujas šādas administratīvās teritorijas: Balvu novads (Balvu pilsēta, Balvu, Kubulu, Vīksnas, Bērzpils, Bērzkalnes, Lazdulejas, Krišjāņu, Briežuciema, Tilžas un Vectilžas pagasts), Baltinavas novads, Rugāju novads (Rugāju un Lazdukalna pagasts) un Viļakas novads (Viļakas pilsēta, Kupravas, Medņevas, Susāju, Šķilbēnu, Vecumu un Žīguru pagasts).
  - 2.3. Visām jaunveidojamā Balvu novada teritoriālajām vienībām ir spēkā esoši iepriekš minētie plānošanas dokumenti. Šī plānošanas procesa mērķis ir izvērtēt spēkā esošos

dokumentus un atbilstoši likumdošanā noteiktajam izstrādāt un noformēt atsevišķā dokumentā pašvaldības Stratēģiju, kurā nosakāms jaunā novada kopīgs pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, attīstības prioritātes un specializācija, kā arī telpiskās attīstības perspektīva (aprakstoši un grafiski). Ar Stratēģiju tiks pārskatīti galvenokārt apvienotā novada turpmākie stratēģiskie mērķi un attīstības prioritātes. Tā būs virzīta uz novada ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību.

- 2.4. Izstrādājot Programmu, tajā tiks ietverta pašreizējās situācijas analīze, tendences un prognozes, kā arī informācija par Programmas izstrādes procesu, tiks noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcības vidēja termiņa uzstādījumu īstenošanai un investīciju plāns, programmas īstenošanai nepieciešamo resursu apjoms un dokumenta īstenošanas uzraudzības kārtība. Programma pēc būtības būs pasākumu kopums Stratēģijā noteikto uzstādījumu sasniegšanai.
  - 2.5. Stratēģijas uzdevums ir noteikt galvenās vadlīnijas teritorijas attīstībai un publiskās infrastruktūras attīstībai, kā arī teritorijas plānojumu, lokālplānojumu un detālplānojumu izstrādei, savukārt Programma kalpos par pamatdokumentu turpmākajai investīciju projektu izstrādei un finansējuma piesaistei.
  - 2.6. Stratēģijā un Programmā nav paredzēts noteikt nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un attīstības prioritātes jutīgām teritorijām ar būtisku negatīvu ietekmi vai pasākumus, kas var izraisīt vides kvalitātes pasliktināšanos. Abu plānošanas dokumentu pamatā ir mērķis uzlabot gan novada iedzīvotāju dzīves kvalitāti, gan nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu un saudzīgu izmantošanu, vides stāvokļa uzlabošanu (piemēram, nosakot konkrētas rīcības apdzīvoto vietu centralizētās inženiertehniskās apgādes nodrošinājumam).
  - 2.7. Stratēģijas un Programmas paredzētie teritorijas attīstības risinājumi nav tieši saistīti ar Likuma 1. un 2. pielikuma darbību īstenošanu. Stratēģija nosaka vispārējus virzienus novada attīstībai, bet Programma nosaka vidēja termiņa mērķus un virzienus.
  - 2.8. Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” iekļauto informāciju, jaunveidojamā Balvu novada teritorijā atrodas vairākas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas, kā arī ārpus šīm teritorijām ir konstatētas daudzveidīgas īpaši aizsargājamās dabas vērtības – ES nozīmes prioritārie mežu, purvu, zālāju un saldūdeņu biotopi, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes. Plānošanas dokumentos netiek tieši paredzēta tādu darbību veikšana, kas varētu ietekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vai to piegulošo teritoriju.
3. Saskaņā ar Darba uzdevumu Stratēģijas un Programmas izstrādei noteikti šādi uzdevumi:
    - 3.1. definēt jaunizveidojamā Balvu novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa prioritātes un teritorijas specializāciju, telpiskās attīstības perspektīvu, kā arī vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus to īstenošanai;
    - 3.2. izvērtēt un ņemt vērā spēkā esošos Balvu novada, Baltinavas novada, Viļakas novada, Rugāju novada, Latgales plānošanas reģiona un nacionālos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus – attīstības programmas, ilgtermiņa attīstības stratēģijas.
  4. Atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 5. un 6. punktos noteiktajam, veiktas konsultācijas ar VVD Latgales RVP, DAP administrāciju un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:

- 4.1. VVD Latgales RVP 2021. gada 7. jūnija vēstule Nr. 2.3/729/RE/2021 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2021.-2030.gadam un attīstības programmai 2021.–2027. gadam*”, kurā VVD Latgales RVP norāda, ka dokumentu izstrādē var tikt plānotas darbības, kas atbilst Likuma 1. un 2. pielikuma darbībām, kā arī tādas saimnieciskās darbības, kas varētu būtiski ietekmēt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, dabas resursus, apkārtējo vidi. Ņemot vērā minēto, VVD Latgales RVP ieskatā plānošanas dokumentiem būtu nepieciešams veikt Stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.
- 4.2. DAP administrācijas 2021. gada 28. maija vēstule Nr. 4.8/3149/2021–N “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un attīstības programmai*”. DAP administrācija norādījusi uz Balvu novada teritorijā esošajām dabas vērtībām, tostarp Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas (*Natura 2000*) teritorijām, kā arī ārpus šīm teritorijām konstatētajiem biotopiem un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm, un antropogēno ietekmi uz tām, tostarp saistībā ar mežsaimniecisko darbību (jaunu meža autoceļa tīkla izveidi), jaunu lauksaimniecisko platību veidošanu, tūrisma un publiskajiem pasākumiem. DAP administrācijas vērtējumā Programmas visās sadaļās būtu nepieciešams iestrādāt rīcības kopumu antropogēnās slodzes negatīvās ietekmes samazināšanai un ierobežošanai īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, ainaviski vērtīgajās teritorijās un no bioloģiskās daudzveidības viedokļa vērtīgajās teritorijās, izstrādājot rīcību kopumu, kas nodrošinātu, ka minētajās teritorijās antropogēnā slodze tiktu kontrolēta un šajās jutīgajās teritorijās tiktu saglabāti īpaši aizsargājami biotopi, īpaši aizsargājamo augu, putnu sugu dzīvotnes, tiktu nodrošinātas meža aizsargfunkcijas, tiktu novērsta/samazināta erozijas procesu attīstība, kā to nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums un Latvijas ainavu politikas pamatnostādnes. DAP administrācija rekomendējusi Stratēģijas prioritātēs un telpiskās attīstības perspektīvā paredzēt pasākumus tipiskās Latgales ainavas saglabāšanā un attīstības programmas un teritorijas plānojuma ietvaros paredzēt izstrādāt teritorijas ainavu plānu, uzsvāru liekot uz ezerainēm, mežu masīviem, upju ielejām, paredzot risinājumus meža fragmentācijas, ezeru un upju piekrastes apbūves mazināšanai, kā arī vienlaikus paredzot risinājumus, lai esošās vērtības un atklātās ainavas tiktu saglabātas (t.i., nosakot ainaviski vērtīgās vietas, ko nav pieļaujams apmežot, ainaviskos ceļus, kā arī nosakot tādas apbūves nosacījumus, kas uzlabo, nevis degradē ainavas vērtību u.c.). Ainavu plāna izstrādē nepieciešams vērst uzmanību uz augstvērtīgo ainavu telpu saglabāšanu, paredzot arī risinājumus, kas nodrošinās mērķtiecīgu ainavu kvalitātes uzlabošanu, novērstu augstvērtīgo ainavu telpu izzušanu un uzlabotu ainavu, kur to vērtība ir mazinājusies vai zudusi. Ņemot vērā minēto un zinot, ka Stratēģijā tiek noteikts novada attīstības redzējums, mērķi to sasniegšanai, prioritātes, specializācija un telpiskās attīstības perspektīva, DAP administrācija paudusi viedokli, ka Stratēģijai nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējuma procedūru, bet Programmai nav nepieciešams piemērot Stratēģiskā novērtējuma procedūru, jo tā pēc būtības ir pasākumu kopums Stratēģijā noteikto uzstādījumu sasniegšanai.
- 4.3. Veselības inspekcijas 2021. gada 9. jūnija vēstule Nr. 4.6.3.-1./19282/212 “*Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu*”. Veselības inspekcija uzskata, ja Attīstības plānā tiks paredzēti uzņēmējdarbības veicināšanas instrumenti, piemēram, transporta infrastruktūras, inženiertehniskās infrastruktūras attīstība un citi pasākumi, kurus paredzēts realizēt apdzīvotās vietās, un kas atbilst Likuma 1. un 2. pielikumā paredzētajām darbībām, un ja plānots piesaistīt Eiropas Savienības līdzfinansējumu to realizēšanai, tad plānošanas dokumentam ir nepieciešams saņemt kompetentās institūcijas atzinumu par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību.

5. Stratēģija un Programma nav ietverti to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Stratēģija un Programma atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams:
- 5.1. Likuma 23. divi *prim* pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23. divi *prim* panta 1. punkts), tostarp to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23. divi *prim* panta 1. punkta a., b., c., d. apakšpunkts). Tāpat Likuma 23. divi *prim* pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
- 5.2. Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, kurus apstiprina vietējā pašvaldība, kuri saistīti ar reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kuru īstenošanai var būt būtiska ietekme uz *Natura 2000* teritoriju.
- 5.3. Šādā kontekstā Birojs secina, ka Stratēģiju un Programmu paredzēts izstrādāt kā jaunus plānošanas dokumentus apvienotajam Balvu novadam ar mērķi Stratēģijā noteikt novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, izvirzīt stratēģiskos mērķus un attīstības prioritātes, kā arī Programmā definēt vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopumu, lai sasniegtu Stratēģijā izvirzītos stratēģiskos mērķus. Programma ir plānošanas dokuments, ko apstiprina vietējā pašvaldība, un tās realizācija var notikt atbilstoši spēkā jau esošajiem hierarhiski augstākiem pašvaldības plānošanas dokumentiem, proti ilgtermiņai attīstības stratēģijai un teritorijas plānojumam. Saistībā ar minēto konstatējams:
- 5.3.1. Atbilstoši Biroja rīcībā pieejamai informācijai Balvu novadā iekļautie administratīvi teritoriālo vienību plānošanas dokumenti – ilgtermiņai attīstības stratēģijas (Balvu novada ilgtermiņai attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Baltnavas novada ilgtermiņai attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Rugāju novada ilgtermiņai attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Viļakas novada ilgtermiņai attīstības stratēģija 2014.-2030. gadam) ir spēkā esoši, bet ar Stratēģiju tiks pārskatīti apvienotā novada turpmākie stratēģiskie mērķi un attīstības prioritātes, būtiski nemainot jau iepriekš noteiktās. Ņemot vērā plānošanas dokumentu saturisko ieceri, kā arī novadu specifiku un ar tā attīstību saistītos vides aspektus, Balvu un Baltnavas novadu attīstības stratēģijām Stratēģiskais novērtējums līdz šim nav bijis piemērots, bet Rugāju novada attīstības stratēģijai tāds tika veikts (Balvu novada ilgtermiņai attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam 2013. gada 25. septembrī pieņemts lēmums Nr. 45 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu*”²,

---

² Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvp.gov.lv/lv/lemumi>.

Baltinavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam 2012. gadā 27. jūlijā pieņemts lēmums Nr. 66 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*³, Rugāju novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam 2013. gada 27. februārī pieņemts lēmums Nr. 14 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”*⁴ un Biroja 2013. gada 10. decembra atzinums Nr. 38⁵).

5.3.2. Arī Balvu novada attīstības programma 2018.–2024. gadam, Baltinavas novada attīstības programma 2019.–2025. gadam, Rugāju novada attīstības programma 2020.–2026. gadam un Viļakas novada attīstības programma 2018.–2024. gadam ir spēkā esoši plānošanas dokumenti. Ņemot vērā to, ka šo pašvaldību attīstības programmu iecerēm netika konstatēta būtiska nelabvēlīga ietekme uz vidi, minētajām attīstības programmām Stratēģiskais novērtējums nav bijis veikts (Balvu novada attīstības programmai 2018.–2024. gadam 2016. gada 13. decembrī pieņemts lēmums Nr. 71 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*⁶, Baltinavas novada attīstības programmai 2019.–2025. gadam 2018. gada 23. aprīlī pieņemts lēmums Nr. 4-02/21 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*⁷, Rugāju novada attīstības programmai 2020.–2026. gadam 2019. gada 13. februārī pieņemts lēmums Nr. 4-02/5 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*⁸ un Viļakas novada attīstības programmai 2018.–2024. gadam 2017. gada 6. aprīlī pieņemts lēmums Nr. 14 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*⁹).

5.3.3. Vienlaikus Stratēģiskais novērtējums tika veikts un atbilstoši izstrādāts Vides pārskats Balvu novada teritorijas plānojumam 2012.-2023.gadam (Biroja 2011. gada 29. decembra atzinums Nr.27¹⁰) un Viļakas novada teritorijas plānojumam 2012.–2024.gadam (Biroja 2012. gada 24. aprīļa atzinums Nr.11¹¹), savukārt Rugāju novada teritorijas plānojumam 2017. gada 27. aprīlī pieņemts lēmums Nr. 18 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*¹² un Baltinavas novada teritorijas plānojumam 2011.-2023. gadam 2011. gada 30. septembrī pieņemts lēmums Nr. 68 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*¹³, ņemot vērā plānošanas dokumenta saturisko ieceri, novada specifiku un ar tā attīstību saistītos vides aspektus.

5.3.4. Ar Biroja 2021. gada 31. maija lēmumu Nr. 4-02/45 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”* Stratēģiskais novērtējums piemērots Latgales plānošanas reģiona attīstības programmai 2021.-2027. gadam, secinot, ka Latgales plānošanas reģiona attīstības programma būs nozīmīgs reģionāla līmeņa plānošanas dokuments, kas noteiks un specificēs reģionam raksturīgos attīstības virzienus un prioritātes arī ar vidi saistītu

³ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi> .

⁴ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi> .

⁵ Atzinums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi> .

⁶ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi> .

⁷ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi> .

⁸ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi> .

⁹ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi> .

¹⁰ Atzinums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi> .

¹¹ Atzinums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi> .

¹² Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi> .

¹³ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi> .

problēmu risināšanai. Turpat secināts, – kā hierarhiski augstākam reģionāla līmeņa dokumentam Stratēģiskā novērtējuma veikšana šajā stadijā ir samērīga un lietderīga, tai skaitā tādēļ, ka – atbilstīgi novērtētu attīstības virzienu gadījumā – to realizācija zemākā līmenī (vietējo pašvaldību līmenī, tai skaitā pēc reģionālās reformas) varēs būt iespējama bez atkārtotas vides aspektu pārvērtēšanas, ja vien netiks paredzētas būtiskas jaunas ievirzes.

- 5.4. Izvērtējot Birojā iesniegto informāciju, kā arī caurlūkojot plānošanas teritorijai izstrādātos un spēkā esošos plānošanas dokumentus, no kuriem daļai (plānošanas dokumentiem ar konkrētu teritoriālo piesaisti) jau bijis veikts Stratēģiskais novērtējums, secināms, ka, izstrādājot Stratēģiju un Programmu nākamajam plānošanas periodam, ir paredzēts izvērtēt un ņemt vērā jau noteiktos attīstības virzienus, investīciju prioritātes un uzsāktos vai daļēji īstenotos projektus. Pēc būtības tas nozīmē, ka ar plānošanas dokumentiem paredzēts izsvērt jau iepriekšējā plānošanas periodā noteikto un izvērtēto mērķu un prioritāšu aktualitāti, ja nepieciešams, precizējot attīstības virzienus. Caurlūkojos plānošanas teritorijā iekļauto esošo novadu (Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadu) izstrādātos attīstības plānošanas dokumentus, var secināt, ka tie paredz pilnveidot un attīstīt arī infrastruktūru uzņēmējdarbības attīstībai, tomēr investīciju plāni galvenokārt saistīti ar esošās publiskās infrastruktūras sakārtošanu un uzturēšanu, jauni un ambiciozi infrastruktūras un industriālo teritoriju izveidošanas risinājumi Likuma 1. un 2. pielikuma darbību īstenošanai netika plānoti. Arī no Iesnieguma neizriet, ka Stratēģijas un Programmas izstrādes mērķis būtu būtiski mainīt iepriekš jau novērtētos plānošanas risinājumus, ieplānot jaunas darbības, kas atbilstu Likuma 3. divi *prim* pantam un 1., 2. pielikumā noteiktajām darbībām, kas atstātu ilgstošu ietekmi uz vidi un kuru rezultātā veidotos būtiska ietekme, tai skaitā piesārņojums, palielināta slodze uz dabas vidi u.tml.
- 5.5. Līdz ar to, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, nav konstatējams, ka plānošanas dokumenti būtu pielīdzināmi Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajiem plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams, tāpat nav konstatējams, ka ar Stratēģijas un Programmas izstrādi varētu tikt paredzētas būtiskas, vides stāvokli negatīvi ietekmējošas izmaiņas, ja tās salīdzinātu ar iepriekš plānoto (un vērtēto) (Likuma 23. divi *prim* panta 1. punkta a. – e. apakšpunkts). Minētais nenozīmē, ka jauno plānošanas dokumentu izstrāde nebūtu saistīta arī ar jauniem izaicinājumiem un risināmām problēmām, – jo ar šiem dokumentiem tiks likts pamats jaunās teritoriālās vienības (apvienoto novadu) telpiskās attīstības prioritātēm, kur vienota redzējuma veidošana arī no vides pārvaldības viedokļa ir nozīmīga. Tomēr priekšnosacījumi konkrētu darbību īstenošanai ar teritoriālo piesaisti ir jau ietverti citos plānošanas dokumentos, tai skaitā dokumentos, kam jau veikts Stratēģiskais novērtējums.
- 5.6. Vērtējot plānošanas teritoriju kopskatā ar Reģionālās politikas pamatnostādņēs 2021. – 2027. gadam¹⁴ noteiktajiem izaicinājumiem konkrētajai plānošanas teritorijai, plānošanas iniciatīvas varētu būt saistītas arī ar attiecīgajai nacionālo interešu telpai (austrumu pierobeža) būtiskiem attīstības aspektiem, tomēr nav identificējams, ka šādā aspektā plānošanas teritorijas specifisko vides problēmu risināšanai būtu paredzētas būtiskas jaunas ievirzes, ja tās salīdzina ar reģionam raksturīgo attīstības virzienu un prioritāšu ietvaru, kas Stratēģiskajam novērtējumam jau pakļaujamas plānošanas reģiona līmenī.
- 5.7. Vērtējot iespējamu negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kā arī citām jutīgām vides teritorijām (Likuma 4. panta trešās daļas 2. punkts, 23. divi *prim*

---

¹⁴ Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2019. gada 26. novembra rīkojumu Nr. 587 “Par Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam”.

panta 3., 4. punkts), Birojs ņem vērā VVD Latgales RVP un DAP administrācijas viedokli, jo pārmērīgas antropogēnās slodzes palielināšanās dabas teritorijās vai to tuvumā ir viens no priekšnoteikumiem pret pārmaiņām jutīgu teritoriju vērtības zudumam. Tomēr, vadoties no Birojā sniegtās informācijas, plānošanas teritorijā ar Stratēģiju un Programmu (salīdzinājumā ar spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem) nav paredzēts noteikt nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un attīstības prioritātes jutīgām teritorijām ar telpisku piesaisti un būtisku negatīvu ietekmi, tai skaitā tādus, kas tieši saistīti ar mežistrādi, ainavu pārveidošanu u.tml. Pienākums risināt jautājumus, kas attiecas uz ainavu identificēšanu, novērtēšanu un plānošanu, plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību līmenī noteic jau hierarhiski augstāka līmeņa politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti, Stratēģiskais novērtējums nav vienīgais instruments, lai nodrošinātu to ņemšanu vērā. Vietējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu izstrādei dabas vērtību aizsardzības ziņā ir nozīmīga loma, tomēr konkrētas darbības ar iespējamu negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kā arī citām jutīgām vides teritorijām atbilstīgāk var novērtēt tieši teritoriju plānojumu izstrādes ietvaros. Plānošanas dokumentu izstrādē tāpat ir jāņem vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības prasības, kā arī vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas nepieļauj teritoriju attīstības plānojuma dokumentos būtiskas izmaiņas, kam varētu būt negatīva ietekme uz dabas vērtībām. Šādā kontekstā izsverot Stratēģiskā novērtējuma piemērošanas pamatojumu un lietderību, Birojs secina, ka konkrēto plānošanas dokumentu īstenošanai nav konstatējama tik būtiska negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, ja tiek ievēroti institūciju izvirzītie nosacījumi plānošanas dokumenta izstrādei. Līdz ar to nav konstatējams, ka Stratēģija un Programma atbilstu Likuma 4. panta trešās daļas 2. punktā noteiktam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams (Likuma 23. divi *prim* panta 3., 4. punkts).

- 5.8. Vadoties no pieejamās informācijas, Birojs arī nekonstatē, ka Stratēģijas un Programmas izstrāde un īstenošana varētu būt saistīta ar pārrobežu ietekmi (starpvalstu aspektā), jo par jauniem nozīmīgiem projektiem ar pārrobežu ietekmi Iesniegumā informācija nav sniegta, tāpat nav konstatējams, ka Stratēģijas un Programmas izstrāde un īstenošana varētu būt saistīta ar nozīmīgiem avāriju riskiem un summārām ietekmēm. Tomēr, ja plānošanas dokumenta izstrādes gaitā tiek identificētas/plānotas jaunas (iepriekš nevērtētas) darbības, kas saistītas ar Likuma 1. un/vai 2. pielikumā iekļauto darbību īstenošanu, vai citas darbības ar iespējamu būtisku ietekmi uz vidi vai dabas vērtībām, pašvaldībai atkārtoti jākonsultējas ar VVD Latgales RVP par nosacījumiem un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību.
6. Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs uzskata, ka Stratēģiskā novērtējuma veikšana Stratēģijai un Programmai konkrētajā gadījumā nav nepieciešama un tās veikšana neizriet arī no lietderības un samērības apsvērumiem – to nepieprasa kā obligāti veicamu spēkā esošie normatīvie akti un tā nepieciešamība neizriet arī no vērtējuma par iespējamo vides problēmu un ietekmes uz vidi būtiskumu, kas veicams saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem. Pie nosacījuma, ja plānošanas dokumenta īstenošana neparedz nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un plānus ar papildus būtisku negatīvu ietekmi, kā arī nosacījuma, ka, izstrādājot un īstenojot Stratēģiju un Programmu, tiks ievēroti institūciju sniegtie nosacījumi, publiskās apspriešanas laikā saņemtās institūciju atzinumu rekomendācijas un spēkā esošie normatīvie akti – sagaidāmo ietekmi ir iespējams identificēt, samazināt un novērst arī ar citiem vērtēšanas instrumentiem.
7. Līdz ar to Birojs, izvērtējot tā rīcībā esošo un iesniegto informāciju saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* panta 1., 2., 3. un 4. punkta nosacījumiem, konstatē, ka Balvu novada Stratēģijai un Programmai Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. pants, 23. divi *prim* pants, 23. trīs *prim* pants.
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5., 6., 7. punkts.
- Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23. trīs *prim* pantā noteikto izvērtēja Pašvaldības 2021. gada 18. jūnija vēstuli Nr. 8.3.9/554 “Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru”, Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par Stratēģijas un Programmas izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktos Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punktam secina, ka plānošanas dokumentu īstenošanai nav paredzama tik būtiska negatīva ietekme uz vidi, lai piemērotu Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Balvu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2021.–2030. gadam un Balvu novada attīstības programmai 2021.–2027. gadam.

Direktora p.i.,

Ietekmes uz vidi novērtējumu daļas vadītāja

(paraksts*)

Iveta Jēgere

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Lēmums nosūtīts:

- Balvu novada pašvaldībai, *E.Adresē*.
- Valsts vides dienesta Latgales reģionālai vides pārvaldei, *E.Adresē*.